

A munkahelyi biztonság és egészségvédelem mindenkit érint.
Jó Önnek. Jó a vállalkozásoknak.

Napo Biztonság és mosoly

VÁLOGATÁS NAPO KISFILMJEIBŐL

- AMIKOR ELSZAKAD A CÉRNA
- DOLGOZZUNK EGYÜTT!
- MUNKÁBAN A TÜDŐ
- BIZTONSÁGOS ANYAGMOZGATÁS
- BIZTONSÁGOS KARBANTARTÁS
- VÉDD A BŐRÖD!
- VESZÉLY: VEGYI ANYAGOK!
- BIZTONSÁGBAN A MUNKAHELYEN ÉS AZON KÍVÜL
- KOCKÁZATOS MUNKAHELY
- LEGYEN KÖNNYEBB A TEHER!
- BIZTOS KEZDET!
- ELÉG A ZAJBÓL!
- NAPO TAKARÍT
- BIZTONSÁGOSAN A MUNKAHELYEN
- NAPO KALANDJAI
- FIGYELEM FELKELTŐ JELZÉSEK

A Napo-konzorcium rendszeresen ad ki új filmeket, amelyeket a www.napofilm.net oldalon tekinthet meg.

Európai Munkahelyi Biztonsági és
Egészségvédelmi Ügynökség
C/Santiago de Compostela 12,
48003 Bilbao, Spanyolország
Tel. +34 944 358 400
Fax +34 944 358 401
E-mail: information@osha.europa.eu
<http://osha.europa.eu>

KI AZ A NAPO?

Napo annak a rajzfilmsorozatnak a hőse, amely néhány európai szervezet összefogásával jött létre azért, hogy a munkahelyi biztonság és egészségvédelem fontos kérdéseire emlékeztető és humoros formában hívja fel a figyelmet. Rokonszenves figurája egy olyan munkavállaló megtestesítője, aki bármely ipari területen, ágazatban dolgozhatna. Történetei pedagógiai értékeket hordoznak és a munkahelyi biztonság és egészségvédelem aspektusait érintő kérdéseket vetnek fel, illetve az ezekkel kapcsolatos vita megindítására alkalmasak. A Napo-filmek szavak nélküli nyelven kommunikálnak, így a karakterrel a fiatal munkavállalótól a vezető beosztású menedzserekig bármilyen háttérű és bármilyen kultúrából érkező egyén könnyen azonosulni tud. A filmekben Napo gyakran kerül helyzetbe, amely felett nincs ellenőrzése, így hívva fel a figyelmet a munkahelyeken esetlegesen előforduló kockázatokra. Képes ugyanakkor a veszély- és kockázatforrásokat észlelni, valamint a biztonság fokozását és a munkahely szerveztségének javítását elősegítő gyakorlati javaslatokat tenni. Ebben az értelemben ideális munkavállaló, hiszen aktívan részt vesz a kockázatértékelés folyamatában.

A NAPO TANÁRI ESZKÖZTÁRA

Az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA) és a Napo-konzorcium eszköztárat kínál annak érdekében, hogy a Napo-klipek és kreatív feladatok segítségével tanítva, mégis szórakoztató és fantáziadús módon ismertesse meg az általános iskolás gyerekekkel a biztonság és egészségvédelem témaköreit. A konzorcium számos munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi oktatási eszközt és 7–11 éves gyermekeknek szóló tananyagot hozott létre.

Valamennyi oktatási csomag kiemeli a fő mondanivalót és a tanulási célokat, részletes leírást kínál a tanároknak a javasolt feladatokról és az azokhoz szükséges segédanyagokról, és egy tipikus, 45 perces tanóraba készen beilleszthető óratervmintával is segíti a felkészülésüket. A NAPO tanári eszköztáráról bővebb információt a <http://www.napofilm.net/hu/napo-for-teachers> honlapon talál.

A NAPO-FIGURA SZÜLETÉSE

Napo figurája munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi kommunikációs szakemberek kis csoportjának eredeti ötlete nyomán született válaszul a különböző kultúrákban élő, más nyelveken beszélő és eltérő gyakorlati igényekkel rendelkező dolgozókat egyaránt megszólítani képes, magas színvonalú és országoktól független információs termékek iránti igényre. A Filmkonzorcium – amelynek tagja a HSE (Egyesült Királyság), a DGVU (Németország), az INAIL (Olaszország), az INRS (Franciaország), a SUVA (Svájc) és az AUVA (Ausztria) – a Munkahelyi Biztonság és Egészségvédelem Európai Évében (1992), illetve az 1992-ben Thessalonikiben megrendezett Európai Filmfesztiválon állt össze. A tagok azzal a céllal üléseztek, hogy megvitassák az Európában alkalmazható videofilmek megrendelésének és gyártásának lehetőségeit. Az első, Figyelemfelkeltő jelzések című, az 1998. évi edinburgh-i EU-filmfesztiválon bemutatott videofilm díjat nyert az 1999-ben São Paulóban megtartott világkongresszuson, emellett Franciaország és Németország nemzeti filmfesztiváljain is. Napo azóta Európa-szerte segít felhívni a figyelmet a munkahelyi veszélyekre és kulcsszerepet tölt be az EU-OSHA Egészséges Munkahelyek páneurópai kampánya üzeneteinek átadásában is.

<http://www.healthy-workplaces.eu>

A „Biztonság és mosoly” Napo hozzájárulása a biztonságosabb, egészségesebb és jobb munkahelyekhez.

Minden munkavállalóval meg kell ismertetni az adott munkavégzéssel kapcsolatos tudnivalókat, munkavégzési szabályokat a munkavédelmi oktatás keretén belül.

Arra is figyelni kell, hogy munkavégzéskor a hőmérséklet megfelelő legyen, ehhez figyelembe kell venni a munka jellegét (azaz eltérő hőmérsékletet kell biztosítani egy irodában, egy raktárban vagy akár egy vasöntődében) és az évszakokat (hideg, meleg évszak).

A szabadtéren dolgozók (építőipar, mezőgazdaság stb.) ki vannak téve a szélsőséges időjárás eseményeknek, amely kihűlést, fagyást, napszúrást, hűgütést, kiszáradást és bőrrákot okozhat. Ezen kívül gondolni kell a méh-, darázs- és kullancs- csípés valamint az allergizáló növények veszélyeire is. Szabadtéri munkahelyen különösen hőségriasztás idején fontos a megfelelő folyadékpótlás és az árnyékos helyen eltöltött pihenődő.

A munkavállalók védelmében jelentős szerepet játszanak a különböző védőberendezések, melyek a munkaterületen dolgozó valamennyi munkavállaló védelmét szolgálják, vagyis kollektív védelmet biztosítanak. Ide tartozik például a védőburkolat, aminek feladata megakadályozni, hogy a gépek mozgó, vagy villamos feszültség alatt lévő alkatrészeihez hozzáérhessünk.

Fontos alapelv, hogy a kollektív védelem elsődleges az egyéni védelemmel szemben. Ez azt jelenti, hogy például építkezésen a magasból leesést elsősorban védőkorlással kell megakadályozni, ami egyszerre több embert megvéd. Ha ezt valamilyen oknál fogva nem lehet megoldani, akkor a munkavállalónak fel kell vennie a biztonsági testhevedert és a biztonsági kötéllal ki kell kötnie magát egy biztos ponthoz. Ez azonban csak a védőfelszerelést viselő személyt védi meg, és őt is csak akkor, ha helyesen használja.

Kollektív védelemre példaként említhetjük az elszívó berendezést is, aminek a feladata az egészségre káros anyagok (vegyi anyag, por stb.) elszívása a munkavállaló környezetéből. Ennek hiányában egyéni védőeszközt, vagyis légzésvédőt kell alkalmazni.

Különböző veszélyek ellen, az egyes testrészek védelme céljából más és más egyéni védőeszközt kell használni (pl. védőszemüveg, védőálc, szájmasc, védőkesztyű, védőbakancs, védősisak).

A biztonsági és egészségvédelmi jelzések segítik a veszélyforrások felismerését. Ezek a jelzések lehetnek tiltó, figyelmeztető, rendelkező jelzések, elsősegély vagy menekülési jel, tűzvédelmi tájékoztató jel.

RENDELKEZŐ JEL:

Védőszemüveg használata kötelező!

FIGYELMEZTETŐ JEL:

Vigyázz, maró anyag!

TILTÓ JEL:

Illetékteleneknek belépni tilos!

Mindig meg kell győződni arról, hogy a szerszám vagy egyéb munkaeszköz ép, sérülésmentes. Ha sérült, hibás, akkor tilos használni, mert könnyen baleset forrása lehet. Erre fokozottan kell ügyelni villamos kéziszerszámok esetében!

A munkaeszközt csak rendeltetésének megfelelően, a használati utasítás alapján szabad használni. Működő berendezést felügyelet nélkül hagyni tilos! Kivéve, ha a gépet felügyelet nélküli munkavégzésre gyártották.

Vannak bizonyos gépek, amelyekkel csak akkor lehet dolgozni, ha rendelkezünk a kezeléséhez előírt jogosítvánnyal. Ilyenek például a targonca, daru, láncfűrész stb. Bizonyos munkákat nem végezhetünk megfelelő képzés nélkül (pl. villanszerelés, gázkészülék szerelés).

Magas helyek eléréséhez, például gyümölcszedésnél gyakran használunk létrát. A létrát stabilan kell felállítani, szilárd és billentésmentes talajra kell helyezni. Mindig figyelni kell arra, hogy megfelelő mozgáster álljon rendelkezésre, de a munkahely padlóján és a közlekedési útvonalakon sem lehetnek a munkát, közlekedést gátló, vagy botlásveszélyt jelentő tárgyak. Az elcsúszásveszélyt minél hamarabb meg kell szüntetni. Az elcsúszásveszélyt minél hamarabb meg kell szüntetni.

Példa egy szabályos létrára

A menekülési utakat és a vészkijáratokat minden esetben szabadon kell hagyni, hogy veszély (pl. tűz) esetén a legrövidebb úton a szabadba menekülhessünk.

Munkavállalóként megtagadhatjuk a vezető utasítását, ha saját biztonságunkat veszélyeztetné a munkavégzés. Kötelesek vagyunk megtagadni viszont, ha más testi épségét veszélyeztetnének tevékenységünkkel.

Milyen segélyhívó számot kell hívni baleset vagy rosszullet esetén?

MENTŐK:	104
TŰZOLTÓSÁG:	105
RENDŐRSÉG:	107
EGYSÉGES EURÓPAI SEGÉLYHÍVÓSZÁM:	112

Nagyon fontos, hogy ne csak a munkahelyen tartsuk be a munkavédelmi szabályokat, hanem az otthoni házimunka és a barkácsolás során is.

A nyári diákmunka munkavédelmi kérdéseivel kapcsolatos tájékoztató megtalálható az Innovációs és Technológiai Minisztérium Munkavédelmi Főosztálya és Foglalkoztatás-felügyeleti Főosztálya által üzemeltetett www.ommf.gov.hu honlapján (HÍREK menüpont 2019. 06. 12.).

A munkavédelmet érintő fontosabb jogszabályok felsorolása szintén elérhető a www.ommf.gov.hu internetes oldalon.

AMIT A MUNKAHELYEK KÉMIAI BIZTONSÁGÁRÓL TUDNI KELL!

A VEGYI ANYAGOK ELŐFORDULÁSA

A vegyi anyagok életünkben mindenhol jelen vannak. Előfordulnak a lakókörnyezetünkben, az iskolákban és a munkahelyeken, kimutathatók a szennyezett levegőben, a talajban, a nem megfelelően kezelt vizekben, élelmiszerekben. A napjainkban használt mintegy százezernyi mesterséges anyag közül egy átlagos napon akár több ezerrel is találkozhat szervezetünk, gondoljunk csak a takarításra vagy a tisztálkodó szerek használatára.

A VESZÉLYES ANYAGOK HATÁSAI AZ EGÉSZSÉGRE ÉS A BIZTONSÁGRA

A vegyi anyagok egy része ártalmatlan, de közülük sok károsíthatja az egészséget, illetve a környezetet. Egyes veszélyes anyagok biztonsági kockázatot, pl. tűz-, robbanás- vagy fulladásveszélyt jelentenek, míg mások egészségkárosító hatásúak lehetnek, a bőr, a légutak, a tüdő, a máj vagy egyéb szervek megbetegedését okozhatják.

Egyes anyagokat belélegzünk, más szóval „inhalálunk”, míg mások a bőrön keresztül szívódnak fel. A veszélyes anyagok táplálékbevitellel is a szervezetbe juthatnak, pl. amikor a vegyi anyagokkal szennyezett munkahelyen dolgozók a tiltás ellenére a munkahelyükön étkeznek vagy isznak, vagy amikor a belélegzett porszemcséket lenyelik.

A vegyi anyagok hatásai azonnal is jelentkezhetnek (pl. az erős savak az érintkezés helyén súlyosan károsítják a bőrt), de hosszú távon, akár több évtized után is okozhatnak megbetegedést (pl. tüdőrák).

A háztartásban alkalmazott tisztítószeres, festékek, oldószeres okozta mérgezések többnyire a gyermekeket érintik, mivel még nem ismerik fel, hogy ezek veszélyesek.

A vegyi anyagok helytelen tárolása (pl. a takarítószeres üdítő, ásványvizes palackba töltése) nagyon veszélyes, mert véletlenül bárki beleihat, és máris bekövetkezhet a mérgezés. Az iskolai szertárakban, vagy az ipari tanulók műhely gyakorlata során is előfordulhat mérgezés, pl. a maró tisztító folyadékok helytelen használata (pl. sósav és Hypo összeöntése) során, a felszabaduló mérgező gázok, gőzök belégzése miatt.

A KÉMIAI BIZTONSÁG SZEREPE A MEGELŐZÉSBEN

A vegyi anyagok helyes kezelése, a kémiai biztonság megteremtése megfelelő eljárás igényel az előállítástól, gyártástól kezdődően a felhasználáson át, a keletkező hulladékok elhelyezéséig, ártalmatlanításáig. A kémiai biztonság legfőbb célja az egészség megóvása és a környezet védelmének biztosítása a kockázatok elkerülése vagy csökkentése révén.

A kémiai kísérletek elősegítik a tananyag megértését, valamint a veszélyes anyagokkal végzett munkavégzéshez szükséges munkavédelmi szemlélet megalapozását. A kísérletek során azonban mind az oktatók, mind a hallgatók közvetlen érintkezésbe kerülnek különböző vegyszerekkel, amelyek jelentős része veszélyes lehet az egészségre vagy a környezetre.

CÍMKÉZÉS, FELIRATOZÁS

A veszélyes anyag vagy keverék tulajdonságaiból származó veszélyek és a használatával járó esetleges kockázatok közlésének legközvetlenebb módja a csomagoláson elhelyezett címke. A piros kerettel határolt, rombusz alakú piktogramokról ismerhetjük fel, hogy veszélyes anyagról vagy veszélyes keverékről van szó. Veszélyt jelenthetnek a fizikai-, kémiai tulajdonságok, pl. a tűzveszélyesség, robbanóképesség, oxidáló hatás, vagy az egészségre veszélyes tulajdonságok, pl. a mérgező hatás, a bőr-, szem- és légúti irritáló képesség, a rákkeltő hatás stb., továbbá a környezetet károsító tulajdonságok.

A címkén a termékinformációkon (pl. a gyártó, forgalmazó neve, címe, telefonszáma) kívül fel kell tüntetni az úgynevezett H- és P-mondatokat is. A H-mondatok az anyag vagy keverék veszélyes tulajdonságait fejezik ki és utalnak az ebből eredő kockázatokra, pl. „H317: allergiás bőrreakciót válthat ki”. A P-mondatok az anyag biztonságos felhasználásához, kezeléséhez, tárolásához szükséges óvintézkedéseket írják le pl. „P284: Légzésvédelem használata kötelező”, de meghatározzák azt is, miként kell eljárni, ha a veszélyes anyag kiömlött, vagy hogyan kell a keletkező hulladékot elhelyezni.

A veszélyt jelző piktogramok, a H- és P-mondatok oktatása a vegyszerekkel kapcsolatba kerülő dolgozók (oktatók, takarítók stb.) és a hallgatók részére is kötelező.

BIZTONSÁGI ADATLAPOK

A biztonsági adatlap a veszélyes anyagokkal kapcsolatos információközlés talán legfontosabb eszköze. A 16 pontból álló adatlapok tartalmazzák azokat az információkat, amelyek az adott anyag vagy keverék felhasználója számára lehetővé teszik, hogy azonosíthassák az anyag vagy keverék veszélyeit, és biztonságos keretek között használhassák fel azokat.

Munkavédelmi szempontból az adatlap 8. pontja a legfontosabb, amely az alkalmazandó határértékeket és a szükséges kockázatkezelési intézkedéseket ismerteti, köztük a műszaki megelőzési lehetőségeket (pl. elszívó berendezések) és a megfelelő védőeszközök (pl. védőszemüveg, légzésvédő eszköz) alkalmazását.

A biztonsági adatlap tartalmáról a vegyi anyagokat felhasználó munkavállalók mellett – elméleti és gyakorlati oktatás keretében – tájékoztatni kell a kémiai kísérletek során veszélyes anyagokkal érintkezésbe kerülő hallgatókat is.

HOGYAN ŐRIZHETJÜK MEG EGÉSZSÉGÜNKET MUNKAVÉGZÉS KÖZBEN?

AVAGY, AMIT A MUNKAVÉDELEMRŐL MINDENKINEK TUDNI KELL!

„Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.”

[Magyarország Alaptörvénye XVII. cikk (3) bekezdése]

Ahogy az egészséges életmódhoz hozzátartozik a sportolás és más szabadidős tevékenységek, úgy a munkavégzés is. Az értelmes munka alapvető emberi szükséglet – a munkanélküliség beteggé tesz.

A munka világában jellemzően nagyságrenddel több a veszély, mint otthon, ennek ellenére az egészségkárosodás kockázatait minimálisra lehet csökkenteni.

A munkavédelem célja a munkát végzők testi épségének, egészségének, munkavégző képességének megóvása. Ennek érdekében a munkahelyen biztonságos munkakörülmények kialakításával meg kell előzni a munkabaleseteket, és meg kell akadályozni, hogy a munkavégzésből eredő megterhelések, és a munkakörnyezetből származó kóroki tényezők károsítsák a munkavállalók egészségét. Mindezek felelős végrehajtója a munkáltató, akit eladatának ellátásában segítik a munkavédelmi szakemberek és a foglalkozás-egészségügyi orvosok, valamint a munkavédelmi hatóság tanácsadási tevékenységével és ellenőrzéseivel.

Munkáltató az, aki munkavállalót szervezett munkavégzés keretében (pl. munkaviszonyban, közfoglalkoztatási, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban, közérdekű önkéntes, vagy szervezett társadalmi munkában) foglalkoztat.

Az önfoglalkoztatók (pl. a munkájukat kizárólag személyesen végző egyéni vállalkozók, östermelők, vagy a szabad szellemi foglalkozásúak) munkavégzésére is kiterjed a munkavédelmi előírások egy része. Gondoskodniuk kell a munkavégzés hatókörében tartózkodók (járókelő, látogató, szolgáltatást igénybe vevő stb.) védelméről. Károkozás, baleset, egészségkárosodás esetén viszont a felelősség legtöbb esetben ilyenkor is a munkavédelmi szabályokon alapul.

Az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkafeltételek biztosítása a munkáltató kötelessége, viszont a munkavállalóknak is be kell tartaniuk a rájuk vonatkozó munkavédelmi szabályokat.

A munkavállaló a munkahelyen csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát úgy, hogy közben saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse.

A főiskola, az egyetem elvégzése után a hallgatók kikerülnek a munka világába. Egy részük munkahelyi vezetővé válik, aki nem csak önmaga biztonságáért, egészségéért lesz felelős, hanem azokért a munkavállalóért is, akiket irányítani fog. Kulcsfontosságú, hogy a munkavégzéshez szükséges biztonságtudatos magatartást minél előbb kialakítsák magukban. Ehhez szükséges megismerni a leggyakoribb veszély típusokat és a kémiai biztonsággal kapcsolatos alapvető tudnivalókat.